

DECIZIE

06 aprilie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Tatiana Vieru
Valentina Clevadî
Iurie Bejenaru
Oleg Sternioală
Tamara Chișca-Doneva

examinînd recursul declarat de Serviciul Vamal al Republicii Moldova,
în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Întreprinderii Mixte
„Moldavian Airlines” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Serviciului Vamal
al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Societatea pe Acțiuni „Carpatair” cu
privire la contestarea actelor administrative,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 11 noiembrie 2014, prin care a
fost respins apelul declarat de Serviciul Vamal al Republicii Moldova și menținută
hotărîrea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 25 februarie 2014, prin care acțiunea
a fost repusă în termen și admisă parțial,

c o n s t a t ă :

La 26 martie 2013, ÎM „Moldavian Airlines” SRL a depus cererea de chemare
în judecată împotriva Serviciului Vamal al Republicii Moldova, intervenient accesoriu
„Carpatair” SRL cu privire la contestarea actelor administrative.

În motivarea acțiunii, reclamantul a indicat că la data de 30 octombrie 2006
„Carpatair” SA, în calitate de locator, a încheiat cu ÎM „Moldavian Airlines” SRL, în
calitate de locatar, un contract de subînchiriere în regim de Wet lease a aeronavei de
tip SAAB 2000, nr. seriei 022, ER-SFB, valabil conform actului adițional nr. 4 pînă la
data de 30 aprilie 2014.

La data de 25 ianuarie 2010, „Carpatair” SA în calitate de locator a încheiat cu
ÎM „Moldavian Airlines” SRL în calitate de locatar un contract de închiriere cu nr. 27,
inclusiv actul adițional nr. 1 din 11 mai 2010 în regim de Wet lease a aeronavelor de
tip: Foker 100, nr. seriei 11395, nr. de înmatriculare YR-FZA; Foker 100, nr. seriei
11340, nr. de înmatriculare YR-FKA; Foker 100, nr. seriei 11369, nr. de înmatriculare
YR-FKB; Foker 70, nr. seriei 11564, nr. de înmatriculare YR-KMA, valabil conform
art. 4 al acestui contract pe o perioadă nedeterminată (tacita reconducțiune).

La data de 12 aprilie 2012, „Carpatair” SA în calitate de locator a încheiat cu ÎM
„Moldavian Airlines” SRL în calitate de locatar, un contract de închiriere cu nr. 1811
în regim de Wet lease a aeronavei de tip Boeing 737-300, nr. seriei 29058, nr. de

înmatriculare YR-ADB valabil conform art. 4.1 din contract pînă la data de 30 aprilie 2013.

Susține că, aeronavele nominalizate, închiriate de ÎM „Moldavian Airlines” SRL sunt utilizate în exclusivitate pentru transportul internațional de pasageri, efectuînd în perioada anului 2012 mai multe curse.

Menționează că la data de 23 ianuarie 2013, în urma unui control ulterior inopinat prin audit post-vămuire la ÎM „Moldavian Airlines” SRL a fost întocmit Actul de audit post-vămuire nr. 57/2.

Ulterior, în aceeași zi de 23 ianuarie 2013, în temeiul Actului de audit enunțat, de către Serviciul Vamal a fost emisă Decizia de regularizare nr. 04 prin care ÎM „Moldavian Airlines” SRL a fost obligată să plătească suma de 172680,42 lei.

Remarcă că la data de 28 ianuarie 2013, ÎM „Moldavian Airlines” SRL a depus în temeiul art. 289 din Codul Vamal și art. 14 din Legea contenciosului administrativ o cerere prealabilă, înregistrată la Serviciul Vamal al RM cu nr. 1726.

În acest sens, a invocat că actele emise pe cazul dat sunt contrare prevederilor art. 1, 2, 28 alin. (1) lit. a) din Legea cu privire la tariful vamal, precum și pct. 260 din Hotărîrea Guvernului nr. 1140 din 02 noiembrie 2005 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a destinațiilor vamale prevăzute de Codul vamal al Republicii Moldova, solicitîndu-se revocarea Actului de audit post-vămuire nr. 57/2 din 23 ianuarie 2013, precum și a Deciziei de Regularizare nr. 04 din 23 ianuarie 2013 din motivul că sunt contrare legii precum și suspendarea executării Deciziei de regularizare nr. 04 din 23 ianuarie 2013 privind plata sumei de 172680,42 lei de către plătitorul vamal ÎM „Moldavian Airlines” SRL pînă la examinarea în fond a cererii.

La data de 18 februarie 2013 la sediul ÎM „Moldavian Airlines” SRL a parvenit răspunsul Serviciului Vamal din 15 februarie 2013 cu nr. 28/11-1938 prin care reclamanta a fost informată, că actele enunțate sunt legale și întemeiate, motive pentru anularea acestora nu există, prin urmare cererea a fost respinsă.

Susține că, pentru a evita blocarea conturilor, ÎM „Moldavian Airlines” SRL a achitat suma de 172680,42 lei prin transfer la data de 05 februarie 2013.

Mai invocă că prin încheierea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 11 martie 2013, cererea de chemarea în judecată depusă de ÎM „Moldavian Airlines” SRL împotriva Serviciului Vamal al RM a fost restituită pe motivul că încălcării la depunerea cererii de chemare în judecată a prevederilor art. 170 alin. (1) lit. e) CPC, și anume, cererea a fost semnată de o persoană neîmputernicită, încheiere ce nu se supune nici unei căi de atac.

În context, menționează că Decizia de regularizare nr. 04 a Serviciului Vamal a fost emisă la data de 23 ianuarie 2013, iar cererea prealabilă împotriva acesteia a fost depusă de către ÎM „Moldavian Airlines” SRL la data de 28 ianuarie 2013, la care a primit răspuns la 15 februarie 2013, astfel în conformitate cu art. 17 din Legea contenciosului administrativ termenul de atac în instanța de judecată al refuzului Serviciului Vamal al RM este de 30 de zile calculat de la data de 16 februarie 2013.

Susține că termenul de 30 de zile pentru contestarea deciziei organului vamal expira la data de 17 martie 2013, însă reieșind din faptul că 17 martie 2013 a fost o zi de duminică, zi nelucrătoare, în temeiul art. 112 alin. (2) CPC, ultima zi de atac se consideră următoarea, adică luni, 18 martie 2013.

Consideră, că motivul pentru care reclamanta urmează a fi repusă în termen este nerespectarea de către Judecătoria Rîșcani mun. Chișinău a termenilor legali

menționați la art. 171 alin. (3) din Codul de procedură civilă. La fel, indică că nerepunerea în termen va avea consecință violarea art. 6 alin. (1) al Convenției Europene a Drepturilor Omului și anume, garantarea liberului acces la justiție.

Mai susține că, Codului vamal califică aeronavele închiriate de ÎM „Moldavian Airlines” SRL ca mijloace de transport (care fac obiectul unei tranzacții economice externe) respectiv, mărfuri, pe când, Legea cu privire la tariful vamal în mod expres stipulează că mijloacele de transport (aeronavele) utilizate la transporturile internaționale nu se consideră mărfuri, iar în speță aeronavele închiriate de reclamantă sunt utilizate în exclusivitate pentru transportul internațional de pasageri.

Astfel, menționează că există o contradicție dintre Codul Vamal și Legea cu privire la tariful vamal în definirea mijloacelor de transport ca fiind marfă sau nu, toate cele șase aeronave indicate în Actul de Audit sunt destinate după condițiile tehnice pentru transportarea pasagerilor, iar conform tabelelor de zbor, aeronavele implicate în audit au efectuat doar curse internaționale de transportare a pasagerilor.

Argumentează că, aceste circumstanțe pot fi dovedite prin Autorizațiile de zbor emise de Ministerul Transporturilor pentru cursele efectuate de aceste aeronave reoferindu-se la situația creată, or, aeronavele descrise în Actul de audit post-vămuire nr. 57/2 din 23 ianuarie 2013 sunt calificate în mod netemeinic ca fiind marfă și ÎM „Moldavian Airlines” SRL nu este obligată să achite plăți vamale pentru acest tip de „mărfuri” în suma de 172680,42 lei.

Dat fiind că aeronavele menționate în Actul de audit închiriate de reclamantă sunt folosite în exclusivitate în calitate de mijloc de transport pentru transporturi internaționale de pasageri și bagaje, ceea ce în temeiul art. 28 alin. (1) lit. a) din Legea cu privire la tariful vamal, semnifică că aeronavele închiriate de ÎM „Moldavian Airlines” SRL sunt scutite de achitarea de careva taxe vamale.

La fel, afirmă că ÎM „Moldavian Airlines” SRL are încheiate contracte de închiriere și subînchiriere a aeronavelor vizate (wet lease) cu „Carpatair” SRL, acestea fiind calificate ca contracte de leasing internaționala (leasing operațional), iar conform art. 67 alin. (3) din Codul Vamal, mărfurile introduse în baza unui contract de leasing internațional se plasează sub regimul vamal de admitere temporară, cu suspendarea totală de plata dreptului de import și cu exonerarea de datoria garantării obligației vamale.

În același timp, invocă că conform Hotărîrii Guvernului nr. 1140 din 02 noiembrie 2005 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a destinațiilor vamale prevăzute de Codul vamal al Republicii Moldova în pct. 260 se evidențiază că mijloacele de transport menționate la secțiunile A-D (la secțiunea C sunt reglementate mijloacele de transport aerian) sunt introduse pe teritoriul Republicii Moldova în regim de admitere temporară cu suspendare totală de la plata drepturilor de import și cu scutire de la obligația depunerii declarației vamale.

În contextul enunțat, conform Hotărîrii de Guvern nr. 1140 și anume a pct. 260 aeronavele (mijloacele de transport aerian) sunt introduse în Republica Moldova în regim de admitere temporară cu suspendare totală de la plata drepturilor de import și cu scutire de la obligația depunerii declarației vamale, de unde rezultă că aceste categorii de mijloace de transport de drept fără careva formalități sunt introduse în Moldova sub regimul vamal de admitere temporară.

Ca urmare, celor menționate și cu referire la Actul de audit post-vămuire nr. 57/2 din 23 ianuarie 2013, reclamantul a susținut, că sunt contrare legii și afirmațiile

precum că ÎM „Moldavian Airlines” SRL nu a supus vămii la introducerea pe parcursul anului 2012 pe teritoriul vamal al RM a mărfurilor - 6 mijloace de transport aerian.

Afirmă că drept consecință a constatării ilegalității actelor administrative și anulării acestora, pîrîtul urmează a fi obligat de a restitui suma achitată cît și dobînda de întîrziere în temeiul art. 619 alin. (2) din Codul civil, calculată din 05 februarie 2013 pînă la pronunțarea hotărîrii pe acest dosar.

Solicită repunerea ÎM „Moldavian Airlines” SRL în termenul de 30 de zile prevăzut de art. 17 a Legii contenciosului administrativ pentru contestarea în instanța de contencios administrativ a actului administrativ, și anume, a Actului audit post-vămire nr. 57/2 din 23 ianuarie 2013 și a Deciziei de regularizare nr. 04 din 23 ianuarie 2013, anularea Actului audit post-vămire nr. 57/2 din 23 ianuarie 2013 precum și a Deciziei de regularizare nr. 04 din 23 ianuarie 2013 din motivul că sunt contrare legii, precum și încasarea de la Serviciul Vamal al RM în beneficiul ÎM „Moldavian Airlines” SRL a sumei de 172 680,42 lei, a dobînzii de întîrziere în temeiul art. 619 alin. (2) din Codul civil, calculată din 05 februarie 2013 pînă la pronunțarea hotărîrii, cît și încasarea tuturor cheltuielilor de judecată, inclusiv pentru asistență juridică acordată de avocat.

Prin încheierea Judecătorei Rîșcani mun. Chișinău din 29 aprilie 2013 a fost introdusă în proces SA „Carpatair” în calitate de intervenient accesoriu de partea reclamantului ÎM „Moldavian Airlines” SRL (f. d. 142-143, Vol. I).

Prin încheierea Judecătorei Rîșcani mun. Chișinău din 11 iulie 2013 cererea de chemare în judecată depusă de ÎM „Moldavian Airlines” SRL împotriva Serviciului Vamal al RM, intervenient accesoriu de partea reclamantei SA „Carpatair”, cu privire la anularea actelor administrative a fost scoasă de pe rol (f. d. 148-149 Vol. I).

Prin încheierea Judecătorei Rîșcani mun. Chișinău din 30 iulie 2013 a fost anulată încheierea de scoatere de pe rol a cererii de chemare în judecată depusă de ÎM „Moldavian Airlines” SRL împotriva Serviciului Vamal al RM cu privire la anularea actului administrativ (f. d. 158-159, Vol. I).

Prin hotărîrea Judecătorei Rîșcani mun. Chișinău din 25 februarie 2014, acțiunea a fost admisă parțial, fiind repusă ÎM „Moldavian Airlines” SRL în termenul de contestare a Actului de audit post-vămire nr. 57/2 din 23 ianuarie 2013 și a Deciziei de regularizare nr. 04 din 23 ianuarie 2013, declarate drept ilegale și anulate Actul de audit post-vămire nr. 57/2 din 23 ianuarie 2013 și Decizia de regularizare nr. 04 din 23 ianuarie 2013 și încasat din contul Serviciului Vamal al RM în beneficiul ÎM „Moldavian Airlines” SRL suma de 172 680,42 lei, achitată de reclamant cu titlu de diferență de încasare potrivit Deciziei de regularizare nr. 04 din 23 ianuarie 2013 și suma de 7 500 lei cu titlu de cheltuieli pentru asistența juridică acordată, iar în total suma de 180 180,42 lei. În rest cerințele ÎM „Moldavian Airlines” SRL cu privire la încasarea de la Serviciul Vamala al RM a dobînzii de întîrziere au fost respinse ca fiind neîntemeiate (f.d. 228-233).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 11 noiembrie 2014, a fost respins apelul declarat de către Serviciul Vamal al Republicii Moldova și menținută hotărîrea primei instanțe (f. d. 266-278, Vol. I).

La 03 martie 2015, Serviciul Vamal al Republicii Moldova a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitînd admiterea acestuia, casarea deciziei

instanței de apel și hotărîrii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărîri prin care acțiunea să fie respinsă ca nefondată și tardivă.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu decizia instanței de apel, invocînd faptul că la emiterea acesteia au fost încălcate și aplicate eronat normele de drept material.

Menționează că aeronavele în cauză au fost introduse în Republica Moldova în baza contractelor de locațiune încheiate între ÎM „Moldavian Airlines” SRL (Republica Moldova) și SA „Carpatair”.

În acest context afirmă că este incontestabil că contractele de închiriere semnate între intimat și agentul economic străin reprezintă niște tranzacții economice externe, iar mijloacele de transport ce fac obiectul acestor tranzacții de închiriere reprezintă niște mărfuri, prin urmare aeronavele în cauză corespund noțiunii de marfa și ca marfa sunt supuse taxei pentru proceduri vamale.

Susține că instanța nu a luat în considerare faptul că la intrarea inițială pe teritoriul vamal al Republicii Moldova, aeronavele nu transportau pasageri sau bagaje și nici nu puteau s-o facă, deoarece nu aveau permisiunea autorităților aeroportuare pentru cursele aeriene.

Respectiv, la momentul introducerii acestora în Republica Moldova, aeronavele nu erau utilizate ca mijloc de transport și urmau a fi declarate organului vamal și plasate în regim de admitere temporară conform procedurii stabilite (secțiunea 11 și art.137, 175 Cod Vamal), procedură care, de altfel, a fost utilizată anterior atît de către intimată cît și pînă în prezent de ceilalți operatori aerieni din Republica Moldova.

Afirmă că instanța eronat a considerat declarația generală efectuată de către intimată conform Convenției de la Chicago și depusă la autoritățile aeroportuare (conform reglementărilor acestora) echivalentă declarației vamale, depusă la organul vamal, în conformitate cu prevederile art. 173-179 Cod vamal, deoarece sunt declarații absolut diferite întocmite în baza unor prevederi diferite și depuse la autorități diferite.

În susținerea poziției sale menționează că aeronavele introduse pe teritoriul Republicii Moldova de către ÎM „Moldavian Airlines” SRL nu au fost declarate organului vamal și astfel, nu au fost supuse procedurii de vămuire, ceea ce indică la ilegalitatea introducerii de către ultima a mărfurilor pe teritoriul Republicii Moldova și respectiv, apariția obligației vamale nestinse, în ordinea stabilită de art. 127³ Cod vamal, care stabilește expres că la introducerea ilegală de mărfuri pe teritoriul Republicii Moldova, obligația vamală apare la data cînd mărfurile sunt introduse, fapt care ulterior a fost certificat prin decizia de regularizare nr. 04 din 23 ianuarie 2013, emisă de Serviciul Vamal.

Mai invocă că instanța a dispus achitarea integrală a onorariului avocatului ce contravine prevederilor art. 94 alin. (1) CPC.

La fel, consideră că instanța neîntemeiat a admis spre examinare o cerere de chemare în judecată depusă cu omiterea termenului prevăzut de art. 17 al Legii contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000.

De altfel, apreciază eronată concluzia instanței de fond privind aplicabilitatea la caz a prevederilor art. 116 alin. (4) CPC și repunerea intimatului în termen, deoarece prevederile sus menționate se aplică doar în baza unor motive întemeiate, or nu poate fi considerat un motiv întemeiat încheierea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 11 martie 2013, de restituire a cererii de chemare în judecată a ÎM „Moldavian Airlines” SRL împotriva Serviciului Vamal din cauza depunerii cererii cu nerespectarea

condițiilor legale prevăzute de art. 170 alin. (1) lit. e) și lit. f) CPC, necontestată și rămasă astfel irevocabilă.

În același timp, consideră neîntemeiată și anularea de către instanța de fond a încheierii din 11 iulie 2013 privind scoaterea de pe rol a cererii de chemare în judecată, deoarece intimata nu a înștiințat instanța despre motivul neprezentării sale în ședința de judecată, iar conform art. 268 alin. (4) CPC, la cererea reclamantului sau a pârâtului, instanța poate anula încheierea privind scoaterea cererii de pe rol emisă în temeiul art. 267 lit. f) și g), dacă aceștia depun probe care confirmă imposibilitatea prezentării lor în ședință de judecată și a înștiințării instanței, care însă nu au fost prezentate de intimat.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Din materialele dosarului rezultă că copia deciziei instanței de apel din 11 noiembrie 2014 a fost expediată în adresa recurentului la 22 decembrie 2014, fapt confirmat prin copia scrisorii de însoțire (f. d. 280 Vol.I) și recepționată de ultimul la 06 ianuarie 2015, ce se confirmă prin avizul de recepție (f.d. 281 Vol.I).

Astfel, instanța de recurs consideră că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 03 martie 2015 în termen.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu motivele recursului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul a casa decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri cu privire la respingerea acțiunii ca depusă cu omiterea termenului de prescripție, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

După cum denotă actele cauzei la 23 ianuarie 2013 prin decizia de regularizare nr.04 Serviciul Vamal RM a efectuat recalcularea drepturilor de import, dispunând ca ÎM „Mooldavian-Airlines” SRL să achite diferența privind drepturile de import și penalitățile de întârziere în sumă totală de 172 680,42 lei, în termen de 10 zile de la data confirmării recepționării deciziei de regularizare (f.d. 98).

Drept temei pentru întocmirea deciziei de regularizare menționate a constituit faptul introducerii pe teritoriul vamal al Republicii Moldova a mărfurilor cu nedeclararea și neprezentarea lor organului vamal pentru aplicarea regimului vamal, care a fost constatat în urma efectuării controlului ulterior inopinat prin audit post-vămuire la ÎM „Mooldavian-Airlines” SRL, privind respectarea reglementărilor vamale supra tranzacțiilor economice externe, efectuate în perioada 01 ianuarie 2008-01 noiembrie 2012 și a fost întocmit act de audit post-vămuire nr. 57/2 din 23 ianuarie 2013 (f. d. 94-97).

Înaintând cererea de chemare în judecată împotriva Serviciului Vamal al RM, ÎM „Mooldavian-Airlines” SRL, a solicitat repunerea în termen de înaintare a acțiunii, anularea Actului audit post-vămuire nr. 57/2 din 23 ianuarie 2013 și a Deciziei de regularizare nr. 04 din 23 ianuarie 2013 din motivul că sunt contrare legii, încasarea din contul Serviciului Vamal al RM în beneficiul ÎM „Moldavian Airlines” SRL a sumei de 172 680,42 lei, a dobânzii de întârziere în temeiul art. 619 alin. (2) din Codul

civil, calculată din 05 februarie 2013 pînă la pronunțarea hotărîrii, cît și a cheltuielilor de judecată, inclusiv pentru asistență juridică acordată de avocat.

Fiind investită cu judecarea pricinii în cauză prima instanță a ajuns la concluzia temeiniciei acțiunii și admiterii acesteia parțial, totodată a considerat necesar de a repune reclamantul în termenul de adresare în judecată, declarînd drept ilegale și anulînd Actul de audit post-vămuire nr. 57/2 din 23 ianuarie 2013 și Decizia de regularizare nr. 04 din 23 ianuarie 2013 și încasănd din contul Serviciului Vamal al RM în beneficiul ÎM „Moldavian Airlines” SRL suma de 172 680,42 lei, achitată de reclamant cu titlu de diferență de încasare potrivit Deciziei de regularizare nr. 04 din 23 ianuarie 2013 și suma de 7 500 lei cu titlu de cheltuieli pentru asistența juridică acordată, iar în total suma de 180 180,42 lei. În rest respingînd cerințele ÎM „Moldavian Airlines” SRL cu privire la încasarea de la Serviciul Vamala al RM a dobînzii de întîrziere ca fiind neîntemeiate, soluție care a fost menținută și de instanța de apel.

În susținerea concluziei date, instanțele judecătorești cu referire la art. 1 alin.(1) din Cod vamal și art. 2 din Legea cu privire la tariful vamal, au apreciat drept eronată concluzia Serviciului Vamal al RM, precum că aeronavele aflate în folosința temporară a ÎM „Moldavian Airlines” SRL, conform contractelor de închiriere sunt „mărfuri”, reținînd în acest sens că conform normelor naționale mijloacele de transport care servesc mijloc de transportare a pasagerilor și mărfurilor nu se consideră mărfuri.

La fel, cu referire la aceleași norme legale, instanțele ierarhic inferioare au concluzionat că avioanele importate de către ÎM „Moldavian Airlines” SRL nu sunt obiectul unei tranzacții economice externe, nu au fost oferite în leasing, fiind obiectul unui contract de închiriere, care au fost plasate în Republica Moldova în regimul vamal – „admitere temporară”, ceea ce presupune scutirea lor de la taxele vamale.

Cît privește termenul de înaintare a acțiunii în judecată de către ÎM „Moldavian Airlines” SRL, atît instanța de apel cît și prima instanță cu referire la prevederile art. 116 alin.(4) CPC au ajuns la concluzia repunerii în termen a ÎM „Moldavian Airlines” SRL cu privire la contestarea Actului de Audit Post-Vămuire nr. 57/2 din 23 ianuarie 2013 și a Deciziei de Regularizare nr. 04 din 23 ianuarie 2013, reținînd în acest sens că ÎM „Moldavian Airlines” SRL s-a adresat în instanță în ziua imediat următoare datei cînd a cunoscut încetarea motivelor care justifică depășirea termenului de procedură.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că prima instanță greșit a ajuns la concluzia cu privire la repunerea acțiunii în termenul de adresare în judecată, reieșind din circumstanțele ce urmează.

Astfel, materialele cauzei denotă că în conformitate cu prevederile art. 202¹-202⁹ Cod vamal, în coraborare cu prevederile art. 185 Cod vamal și în baza art. 181¹ Cod vamal și Ordinului Serviciului Vamal RM nr. 169-0 din 13 iunie 2011 și Ordinului Serviciului Vamal RM nr. 538-0 din 18 decembrie 2012 a fost efectuat un control ulterior inopinat prin audit post-vămuire la ÎM „Moldavian Airlines” SRL, privind respectarea reglementărilor vamale asupra tranzacțiilor economice externe, efectuat în perioada 01 ianuarie 2008-01 noiembrie 2012, drept urmare fiind întocmit act de audit post-vămuire nr. 57/2 din 23 ianuarie 2013 (f. d. 94-97).

În consecință, în urma controlului efectuat, s-a stabilit că aeronavele introduse pe teritoriul Republicii Moldova de către ÎM „Moldavian Airlines” SRL nu au fost declarate organului vamal și astfel nu au fost supuse procedurii de vămuire, ceea ce indică la ilegalitatea introducerii de către ultima a mărfurilor pe teritoriul Republicii

Moldova și respectiv, apariția obligației vamale nestinse, în ordinea stabilită de art. 127³ Cod vamal, care stabilește expres că la introducerea ilegală de mărfuri pe teritoriul Republicii Moldova, obligația vamală apare la data când mărfurile sunt introduse, fapt care ulterior a fost certificat prin decizia de regularizare nr. 04 din 21 ianuarie 2013, emis de Serviciul Vamal al RM.

Având în susținere prevederile art. 3, 5 din Legea contenciosului administrativ, instanța de recurs reține că pricina dată, ce are ca obiect anularea actului de audit post-vămuire nr. 57/2 din 23 ianuarie 2013 și a deciziei de regularizare nr. 04 din 23 ianuarie 2013, precum și încasare sumei, dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată, corect a fost examinat în procedura de contencios administrativ.

Conform art. 271 Cod civil, acțiunea privind apărarea dreptului încălcat se respinge în temeiul expirării termenului de prescripție extinctivă numai la cererea persoanei în a cărei favoare a curs prescripția, depusă până la încheierea dezbaterilor în fond. În apel sau în recurs, prescripția poate fi opusă de îndreptățit numai în cazul în care instanța se pronunță asupra fondului.

Din actele pricinii rezultă că atât în cadrul dezbaterilor judiciare, în prima instanță și în instanța de apel, cât și prin recursul declarat împotriva hotărârilor instanțelor ierarhic inferioare, reprezentantul Serviciului Vamal al RM a insistat asupra faptului că acțiunea înaintată de ÎM „Moldavian Airlines” SRL a fost depusă cu omiterea termenului de prescripție, iar ultima a solicitat repunerea acțiunii în termen.

Potrivit art. 14 alin. (1) a Legii contenciosului administrativ, persoana care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, printr-un act administrativ va solicita, printr-o cerere prealabilă, autorității publice emitente, în termen de 30 de zile de la data comunicării actului, revocarea, în tot sau în parte, a acestuia, în cazul în care legea nu dispune altfel.

Conform art. 16 alin. (1) al Legii contenciosului administrativ, acțiunea poate fi înaintată nemijlocit instanței de contencios administrativ în cazurile expres prevăzute de lege și în cazurile în care persoana se consideră vătămată într-un drept al său prin nesoluționarea în termen legal ori prin respingerea cererii prelabile privind recunoașterea dreptului pretins și repararea pagubei cauzate.

Conform art. 17 alin. (1) lit. a) și alin. (4) al Legii contenciosului administrativ, cererea prin care se solicită anularea unui act administrativ sau recunoașterea dreptului pretins poate fi înaintată în termen de 30 de zile, în cazul în care legea nu dispune altfel. Acest termen curge de la data primirii răspunsului la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de lege pentru soluționarea acesteia. Termenul de 30 de zile specificat la alin. (1) este termen de prescripție.

Raportând în speță dispozițiile legale susmenționate, se constată că ÎM „Moldavian Airlines” SRL, a depus cererea prealabilă în adresa Serviciului Vamal al RM la 28 ianuarie 2013, înregistrată cu nr. 1726, prin care a solicitat revocarea actului de audit post-vămuire nr. 57/2 din 23 ianuarie 2013 și a deciziei de regularizare nr. 04 din 23 ianuarie 2013, cât și suspendarea executării deciziei de regularizare privind plata sumei de 172680,42 lei pînă la examinarea în fond a plîngerii (f.d. 102.107 Vol. I).

Se mai constată, că cererea prealabilă înaintată de ÎM „Moldavian Airlines” SRL a fost respinsă, fapt confirmat prin răspunsul Serviciului Vamal al RM nr. 28/11-1938 din 15 februarie 2013 (f.d. 109), iar din conținutul acțiunii rezultă că răspunsul respectiv a fost recepționat de către ÎM „Moldavian Airlines” SRL la data de 18 februarie 2013.

În acest context, este cert faptul că ÎM „Moldavian Airlines” SRL urma să conteste actele administrative în instanța de contencios administrativ în decurs de 30 de zile de la recepționarea răspunsului Serviciului Vamal al RM și anume de la data de 18 februarie 2013, pe când acțiunea în instanță de judecată a fost depusă la 26 martie 2013, prin urmare cu încălcarea termenului legal de 30 zile, prevăzut la art. 17 alin. (1) din Legea contenciosului administrativ

La caz, urmează de remarcat și dispozițiile art. 17 alin. (5) al Legii contenciosului administrativ, care direct indică că, persoana care, din motive temeinic justificate, a omis termenul de prescripție poate fi repusă în termen în condițiile Codului de procedură civilă.

Iar art. 116 alin. (1) CPC, prevede că persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță.

Cu toate că ÎM „Moldavian Airlines” SRL în corespundere cu normele enunțate, a solicitat repunerea în termenul de prescripție, însă, instanța de recurs consideră ca neîntemeiată soluția instanțelor ierarhic inferioare, precum și concluzia care i-a format convingerea de a admite cererea cu privire la repunerea în termen a acțiunii.

Aceasta deoarece, depunerea anterioară de către ÎM „Moldavian Airlines” SRL a cererii de chemare în judecată cu privire la contestarea aceluiași acte administrative, care însă a fost restituită fără examinare, nu constituie motiv întemeiat ce ar confirma omiterea termenului de prescripție de adresare în judecată, în sensul art. 116 CPC, or legislația în vigoare prevede expres termenele și procedura de contestare a actului administrativ.

La acest capitol necesită a fi remarcate și prevederile art. 277 Cod civil, care statuează că cursul prescripției extinctive se întrerupe: în cazul intentării unei acțiuni în modul stabilit; sau în cazul în care debitorul săvârșește acțiuni din care rezultă că recunoaște datoria. După întreruperea cursului prescripției extinctive, începe să curgă un nou termen. Timpul scurs pînă la întreruperea cursului prescripției extinctive nu se include în noul termen de prescripție extintivă.

În interpretarea corectă a normelor enunțate este de înțeles că pentru întreruperea termenului de prescripție este necesar ca acțiunea să fie înaintată în instanța de judecată, în modul stabilit de lege. Curgerea termenului de prescripție se întrerupe, în special, prin înaintarea acțiunii în modul stabilit, adică cu aplicarea regulilor de competență generală și jurisdicțională, de formă și conținut al cererii, de achitare a taxei de stat, cât și a altor cerințe, prevăzute de actele normative, încălcarea cărora poate duce la refuz în primirea cererii și restituirea acesteia reclamantului.

Astfel, în primirea cererii reclamantului îi poate fi refuzat în temeiurile, care nu împiedică adresarea repetată, sau acțiunea poate fi restituită reclamantului, ca necorespunzătoare cerințelor. În așa cazuri, termenul de prescripție se întrerupe doar din ziua, când cererea va fi depusă în instanță cu respectarea procedurii stabilite. În cazul îndeplinirii la timp a tuturor cerințelor, conținute în încheierea instanței despre lăsarea cererii fără examinare, cât și în cazul anulării încheierii despre restituirea cererii, ea, în virtutea prescripțiilor Codului de Procedură Civilă se consideră depusă în ziua înaintării inițiale, și anume din ziua aceea se întrerupe curgerea termenului de prescripție. Din ziua înaintării inițiale în judecată se întrerupe curgerea termenului de prescripție în cazul anulării încheierii instanței despre refuzul de a primi cererea,

despre refuzul în primirea cererii de eliberare a ordonanței judecătorești, sau refuzul de a elibera ordonanța.

Sub acest aspect, prin aplicarea regulilor de interpretare a normelor enunțate, este evident că curgerea termenului de prescripție se întrerupe cu condiția depunerii acțiunii în modul stabilit. Dacă acțiunea a fost depusă în modul necorespunzător, de exemplu cu încălcarea regulilor de competență, prescripția nu se întrerupe.

Prin urmare, faptul depunerii anterior de către ÎM „Moldavian Airlines” SRL a acțiunii în judecată împotriva Serviciului Vamal al RM cu privire la contestarea actului de audit post-vămuire nr. 57/2 din 23 ianuarie 2013 și a deciziei de regularizare nr. 04 din 23 ianuarie 2013 nu poate constitui temei de a considera că ÎM „Moldavian Airlines” SRL și-a exercitat dreptul la acțiune înainte de împlinire a termenului de 30 zile calculat din ziua în care a cunoscut sau trebuia să cunoască încetarea motivelor care justifică depășirea termenului de procedură, deoarece cererea de chemare în judecată a fost depusă fără respectarea prevederilor art. 166 alin. (5) CPC și restituită pe motivul că a fost semnată de o persoană neîmputernicită de a o semna.

Cu alte cuvinte, în așa cazuri, termenul de prescripție se va întrerupe doar din ziua, când cererea va fi depusă în instanță cu respectarea procedurii stabilite.

Sub acest aspect, fiind cert că, ÎM „Moldavian Airlines” SRL, era ținută să se conformeze prevederilor normative și să înainteze acțiunea în decurs de 30 zile de la data primirii răspunsului la cererea prealabilă, și anume de la 18 februarie 2013. Pe când, cererea de chemare în judecată în cauză a fost depusă de către intimat doar la 26 martie 2013, situație ce indică asupra omiterii de către această a termenului de prescripție pentru apărarea dreptului încălcat, iar o atare lipsă de diligență este sancționată de lege prin stingerea elementului de protecție juridică a dreptului pretins lezat.

În raport de considerentele expuse se constată că ÎM „Moldavian Airlines” SRL, contrar prevederilor normelor enunțate, nu a făcut dovada faptului că termenul de prescripție a fost omis din motive justificative și întemeiate, iar în așa caz, greșit instanțele judecătorești, reținând în speță incidența art. 116 alin.(4) CPC au repus acțiunea în termen.

Ca consecință, circumstanțele menționate generează respingerea acțiunii ÎM „Moldavian Airlines” SRL împotriva Serviciului Vamal al RM cu privire la contestarea actelor administrative ca fiind depusă cu omiterea termenului de prescripție, fapt ce indică la netemeinicia deciziei Curții de Apel Chișinău din 11 noiembrie 2014 și hotărârii Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 25 februarie 2014.

Totodată, instanța de recurs consideră că odată ce la caz s-a constatat înaintarea acțiunii cu omiterea termenului de prescripție, nu este necesară și abordarea fondului cauzei. Or, atunci când instanța de judecată va respinge acțiunea în temeiul unei explicații procedurale, hotărârea nu va conține concluzii ce țin de soluționarea fondului nemijlocit, cu atât mai mult, reieșind din prevederile art. 113 alin. (1) și (2) CPC, dreptul de a efectua actul de procedură încetează o dată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța judecătorească (judecător), iar cererile și documentele depuse după expirarea termenului de procedură nu degreveză de îndeplinirea obligației procedurale.

Față de cele ce preced și având în vedere faptul că circumstanțele pricinii au fost stabilite pe deplin de către instanțele judecătorești inferioare, nefiind necesară verificarea suplimentară a cărorva dovezi, Colegiul civil, comercial și de contencios

administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe și de a emite o nouă hotărâre, cu privire la respingerea acțiunii ca fiind depusă cu omiterea termenului de prescripție.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b), art. 445 alin. (3) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide :

Se admite recursul declarat de către Serviciul Vamal al Republicii Moldova.

Se casează integral decizia Curții de Apel Chișinău din 11 noiembrie 2014 și hotărârea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 25 februarie 2014 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată Întreprinderii Mixte „Moldavian Airlines” Societatea cu Răspundere Limitată împotriva Serviciului Vamal al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Societatea pe Acțiuni „Carpatair” cu privire la contestarea actelor administrative și se emite o nouă hotărâre, prin care:

Se respinge acțiunea Întreprinderii Mixte „Moldavian Airlines” Societatea cu Răspundere Limitată împotriva Serviciului Vamal al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Societatea pe Acțiuni „Carpatair” cu privire la contestarea actelor administrative fiind depusă cu omiterea termenului de prescripție.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președinte, judecătorul

Tatiana Vieru

Judecătorii

Valentina Clevadi

Iurie Bejenaru

Oleg Sternioală

Tamara Chișca-Doneva